

MESTO HNÚŠŤA

Francisciho 74/2, 981 01 Hnúšťa

Stanovisko hlavnej kontrolórky k návrhu rozpočtu mesta na rok 2026 a výhľady na roky 2027 a 2028

V zmysle § 18f, odsek 1, písmeno c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len v z.n.p.)

p r e d k l a d á m

odborné stanovisko k návrhu rozpočtu mesta na rok 2026 a výhľady na roky 2027 a 2028 (ďalej len stanovisko)

Odborné stanovisko k návrhu rozpočtu mesta na rok 2026 (ďalej len „odborné stanovisko“) bolo spracované na základe predloženého návrhu rozpočtu na rok 2026, ktorý bol vyhotovený v súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.

Konštatujem že:

Návrh rozpočtu bol zverejnený v meste obvyklým spôsobom – vyvesením na elektronickej úradnej tabuli mesta (webovom sídle mesta) v zákonom stanovenej lehote, t.j. najmenej 15 dní pred jeho schválením **v súlade s § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p.**

Návrh rozpočtu na rok 2026 s výhľadmi na roky 2027 a 2028 bol zostavený v predpísanej štruktúre a forme, ktoré sú stanovené:

1) ustanovením článku 9 ods. 1 ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti – bola dodržaná „horizontálna“ štruktúra návrhu rozpočtu t.j. návrh rozpočtu bol zostavený v členení: skutočné čerpanie za rok 2023, skutočné čerpanie za rok 2024, schválený rozpočet na rok 2025, očakávaná skutočnosť za rok 2025, návrh rozpočtu na rok 2026, výhľady na roky 2027 a 2028. Konštatujem, že rozpočet mesta bol zostavený ako viacročný programový rozpočet; obsahuje zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov mesta najmenej na tri rozpočtové roky.

Údaje o skutočnom čerpaní rozpočtu za rozpočtové roky 2023 a 2024 sú zhodné s údajmi, ktoré boli vložené do štátneho výkazníctva RIS SAM.

2) ustanovením § 4 ods. 5 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy t.j. v členení na programy, podprogramy a prvky, čím spĺňa zákonnú podmienku programového rozpočtovania

3) ustanovením § 10 ods. 4 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy t.j. rozpočet bol predložený na schválenie mestskému zastupiteľstvu podrobnejšie ako v minimálnom zákonom člene na úrovni hlavnej kategórie ekonomickej klasifikácie rozpočtovej klasifikácie. Súčasne bol predložený na schválenie aj rozpočet výdavkov podľa programov mesta. Jednotlivé programy majú riadne zadefinované konkrétne zámery, ciele a ukazovatele, ktoré mesto v programovom období plánuje dosiahnuť.

Konštatujem, že:

V návrhu rozpočtu mesta na rok 2026 sú vyjadrené finančné vzťahy mesta k štátu, k zriadeným rozpočtovým organizáciám a príspevkovej organizácii. Osobitne ako podklad k tvorbe návrhu rozpočtu mesta boli vypracované rozpočty príjmov a výdavkov rozpočtových organizácií a príspevkovej organizácie mesta.

Návrh rozpočtu je zostavený v súlade s pravidlami podľa § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy; „*obec má povinnosť zostaviť svoj rozpočet ako vyrovnaný alebo prebytkový. Bežný rozpočet musí obec zostaviť ako vyrovnaný alebo prebytkový; bežný rozpočet môže zostaviť ako schodkový, len ak sa vo*

výdavkoch bežného rozpočtu rozpočtuje použitie účelovo určených prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu nevyčerpaných prostriedkov v minulých rokoch (výška schodku takto zostaveného bežného rozpočtu nesmie byť vyššia ako suma týchto nevyčerpaných prostriedkov). Kapitálový rozpočet sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový; obec ho môže zostaviť ako schodkový, ak tento schodok bude obec kryť zostatkami finančných prostriedkov z minulých rokov, návratnými zdrojmi financovania alebo ak bude tento schodok krytý prebytkom bežného rozpočtu v príslušnom rozpočtovom roku.“

Tabuľka č. 1

Bežný rozpočet			
Bežné príjmy	8 545 032,00	<p>Návrh bežného rozpočtu je navrhnutý ako vyrovnaný, čím spĺňa aj podmienky uplatnenia sankcií dlhovej brzdy.</p> <p>V roku 2026 budú hospodáriť bez sankcií dlhovej brzdy obce, ktoré svoje rozpočty schvália pred 22. novembrom 2025. Povinnosť schváliť na nasledujúci rok rozpočet bez nárastu výdavkov, resp. vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet, sa tak bude vzťahovať až na rok 2027, ak tieto sankcie budú stále aktuálne (zdroj MF SR).</p>	
Daňové príjmy	3 498 038,00		
Nedaňové príjmy	488 100,00		
Granty a transfery	4 405 070,00		
Bežné príjmy mesto spolu	8 391 208,00		
Bežné príjmy RO	153 824,00		
Bežné výdavky	8 545 032,00		
Bežné výdavky mesto + RO z vlastných príjmov	4 139 962,00		
Bežné výdavky mesto + RO z grantov	4 405 070,00		
Bežné výdavky mesto zo skládky (KZ 71)			
Rozdiel – bežný rozpočet vyrovnaný	0,00		
Kapitálový rozpočet			
Kapitálové príjmy	213 000,00		<p>Štruktúra kapitálového rozpočtu:</p> <p>1. Rozpočtované prijaté kapitálové granty v sume 203 000 EUR sú rozpočtované súvzťažne s kapitálovými výdavkami, ktoré budú z týchto grantov hradené</p> <p>2. Rovnako k rozpočtovaným vlastným kapitálovým príjmom v sume 10 000 EUR (predaj pozemkov) sú rozpočtované kapitálové výdavky, ktoré budú z týchto príjmov financované a mali by byť uhradené až po naplnení týchto rozpočtovaných príjmov</p> <p>3. Kapitálové výdavky v sume 313 576 EUR budú financované z prostriedkov rezervného a mestského fondu. Prostriedky týchto fondových účtov („úspor mesta“) budú do rozpočtu na rok 2026 zapojené cez príjmovú finančnú operáciu na základe schválenia mestského zastupiteľstva.</p>
Kapitálové príjmy - vlastné (43)	10 000,00		
Kapitálové príjmy - granty a transfery	203 000,00		
Kapitálové výdavky	526 576,00		
Kapitálové výdavky financované z rezervného a mestského fondu (46)	313 576,00		
Kapitálové výdavky financované vlastných príjmov (43)	10 000,00		
Kapitálové výdavky financované z grantov a transferov	203 000,00		
Schodok kapitálového rozpočtu <i>Schodok kapitálového rozpočtu je krytý príjmovými finančnými operáciami, ktorými budú (v prípade schválenia zastupiteľstvom) do rozpočtu zaradené prostriedky rezervného a mestského fondu.</i>	-313 576,00		

Bilancia finančných operácií		
Prijmové finančné operácie	406 436,00	
	92 860,00	Zapojenie rezervného fondu za účelom financovania splátok úverov, k tejto operácii bude potrebné schválenie mestským zastupiteľstvom
453 - na splátky úverov s KZ 46		
453 - na financovanie KV (KZ 46 z peňažné fondy mesta – rezervný a mestský fond)	313 576,00	Zapojenie prostriedkov rezervného a mestského fondu za účelom financovania kapitálových výdavkov
453 - peniaze za skládku KZ 71	0,00	
Výdavkové finančné operácie	92 860,00	
Splátky úverov ŠFRB	10 000,00	Splátky úverov mesta (istina), ktoré budú hradené z rezervného fondu
Splátky úverov - SLSP	82 860,00	
Kladná bilancia finančných operácií, je ňou krytý schodok kapitálového rozpočtu v sume 313 576 EUR (zapojenie „úspor“ do rozpočtu 2026	313 576,00	

Na základe vyššie uvedeného rozboru (Tabuľka č. 1) konštatujem, že návrh rozpočtu je metodicky zostavený v správnom členení.

V nasledujúcej Tabuľke č. 2 som uviedla stav finančných prostriedkov mesta Hnúšťa na bankových účtoch rezervného a mestského fondu a to ku dňu spísania tohto stanoviska.

Tabuľka č. 2

Stav finančných prostriedkov na bankovom účte - Rezervný fond	102 975,26 EUR
Stav finančných prostriedkov na bankovom účte - Mestský fond	305 158,54 EUR
„úspory mesta spolu“	408 133,80 EUR
Zapojenie rezervného fondu na splátky úverov	- 92 860 EUR
Zapojenie mestského fondu a časti rezervného fondu na kapitálové výdavky	- 313 576,00 EUR
Zostatok „úspor mesta Hnúšťa“ po zapojení prostriedkov peňažných fondov do rozpočtu na rok 2026. Prostriedky budú zapojené do rozpočtu (rozpočet = plán) ale nemusia byť všetky minuté!!!!. Dôvod zapojenia všetkých prostriedkov mesta do rozpočtu je vysvetlený v nasledujúcom texte	1 697,80 EUR

Na základe vyššie uvedeného rozboru stavu „úspor“ mesta Hnúšťa konštatujem, že mesto zapojilo do rozpočtu takmer všetky finančné prostriedky rezervného a mestského fondu, ktoré budú určené na úhradu splátok úverov a na úhradu kapitálových výdavkov (podľa rozhodnutia mestského zastupiteľstva)

V nadväznosti na zapojenie všetkých finančných prostriedkov rezervného fondu a mestského fondu do návrhu rozpočtu mesta Hnúšťa na rok 2026 považujem za potrebné upozorniť na podstatu sankčných mechanizmov tzv. dlhovej brzdy, ktoré pre samosprávy vyplývajú z ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti v znení neskorších predpisov.

V súvislosti so skutočnosťou, že dňa 21. novembra 2025 uplynie 24 mesačná výnimka z uplatňovania najprísnejších sankcií podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, vrátane povinnosti schváliť na nasledujúci rozpočtový rok iba rozpočet s medziročne nerastúcimi výdavkami, ako aj vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet vydalo Ministerstvo financií Stanovisko k príprave rozpočtu verejnej správy, rozpočtov miest, obcí a samosprávnych krajov na rok 2026 vo vzťahu k sankciám dlhovej brzdy, v ktorom uvádza:

„S prihliadnutím na uvedené Ministerstvo financií Slovenskej republiky (MF SR) pripravuje rozpočet verejnej správy v platných zákonných podmienkach, pričom vzhľadom na očakávané obmedzenia ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti plánuje ukončenie rozpočtového procesu do 21. novembra 2025. MF SR predpokladá, že rovnako budú pri tvorbe svojich rozpočtov na rok 2026 postupovať - ako súčasť rozpočtu verejnej správy - aj subjekty územnej samosprávy, t. j. mestá, obce a vyššie územné celky. **Znamená to, že subjekty rozpočtu verejnej správy, vrátane miest, obcí a vyšších územných celkov, budú v roku 2026 hospodáriť bez uvedených sankcií dlhovej brzdy v prípade, ak svoje rozpočty schvália pred 22. novembrom 2025. Povinnosť schváliť na nasledujúci rok rozpočet bez nárastu výdavkov, resp. vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet, sa tak bude vzťahovať až na rok 2027, ak tieto sankcie budú stále aktuálne. Toto stanovisko MF SR bolo komunikované so zástupcami samospráv priebežne už od marca 2025.**“

Pre návrh rozpočtu na rok 2026 platí, že s prihliadnutím na stanovisko Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktoré predpokladá ukončenie rozpočtového procesu verejnej správy do 21. novembra 2025, odporúčam, aby **mesto Hnúšťa svoj rozpočet na rok 2026 schválilo najneskôr do 21. novembra 2025**. Schválenie rozpočtu v tomto termíne zabezpečí, že mesto bude môcť hospodáriť bez povinnosti uplatňovať sankcie vyplývajúce z pravidiel tzv. dlhovej brzdy.

Dôvod zapojenia všetkých fondov do rozpočtu mesta Hnúšťa

V návrhu rozpočtu mesta Hnúšťa na rok 2026 sú zapojené všetky finančné prostriedky rezervného a mestského fondu. Tento postup je zvolený z dôvodu predpokladaného uplatnenia sankcií dlhovej brzdy pri zostavovaní rozpočtu na rok 2027.

Ak do obdobia zostavovania návrhu rozpočtu mesta na rok 2027 nedôjde k zmene ústavného zákona č. 493/2011 Z. z., budú obce povinné pri zostavovaní rozpočtu uplatniť sankcie dlhovej brzdy, čo znamená, že rozpočet bude musieť byť zostavený ako vyrovnaný alebo prebytkový, pričom výdavky nemôžu presiahnuť úroveň výdavkov predchádzajúceho roka (2026).

Zapojením všetkých dostupných fondových prostriedkov do rozpočtu na rok 2026 sa minimalizuje riziko že by mesto Hnúšťa nebolo schopné na rok 2027 zostaviť návrh rozpočtu a zároveň sa zvyšuje pravdepodobnosť, že mesto bude schopné zostaviť rozpočet na rok 2027 podľa pravidiel stanovených teraz platným zákonom č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti v znení neskorších predpisov.

V ďalšej časti tohto stanoviska vychádzam z predpokladu, že rozpočet mesta Hnúšťa na rok 2026 bude schválený do 21. novembra 2025, a teda sa neuplatnia sankcie a obmedzenia vyplývajúce z ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti (tzv. pravidiel dlhovej brzdy), v súlade so stanoviskom Ministerstva financií Slovenskej republiky.

Na základe analýzy návrhu rozpočtu mesta Hnúšťa na rok 2026 konštatujem, že rozpočet je zostavený v súlade so zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ako vyrovnaný, a v globálnom pohľade je finančne krytý rozpočtovými príjmami a disponibilnými finančnými prostriedkami mesta (rezervný fond, mestský fond a bežné účty mesta). Navrhované výdavky rozpočtu na rok 2026 (bežné, kapitálové aj finančné operácie) sú optimálne kryté rozpočtovými príjmami alebo finančnými prostriedkami, ktoré má mesto na svojich bankových účtoch (rezervný fond, peňažný fond).

Rozpočet mesta na rok 2026 je teda po formálnej aj vecnej stránke spracovaný správne, pričom zabezpečuje rovnováhu medzi príjmami a výdavkami.

Zároveň však upozorňujem, že v jednotlivých programoch rozpočtu sú identifikované určité čiastkové disproporcie a riziká, ktoré môžu mať vplyv na dlhodobú finančnú stabilitu mesta. Vzhľadom na to, že rozpočet predstavuje plán hospodárenia mesta, tieto disproporcie je možné v priebehu rozpočtového roka upraviť prostredníctvom rozpočtových opatrení alebo doplnením príjmov, napríklad v oblasti odpadového hospodárstva a to navýšením poplatkov za komunálny odpad a drobný stavebný odpad ešte do konca roka 2025 s platnosťou od 1.1.2026. Tieto skutočnosti sú podrobnejšie popísané v ďalšom texte tohto stanoviska.

V Tabuľke č. 3 je popísaný rozbor celkových príjmov, z ktorých sú kryté výdavky rozpočtu mesta na rok 2026

Tabuľka č. 3

Popis	Suma	Poznámka
PRÍJMY CELKOM SPOLU	9 164 468,00	
BEŽNÉ PRÍJMY	8 545 032,00	
Z toho:		
Daňové príjmy -	3 498 038,00	<p>Táto položka zahŕňa príjmy z výnosu dane z príjmov fyzických osôb, z miestnych daní a z poplatku za komunálne odpady. Výnos dane z príjmov je v návrhu rozpočtu mesta Hnúšťa na rok 2026 rozpočtovaný v sume 2 832 924 EUR, v súlade so septembrovou prognózou Ministerstva financií Slovenskej republiky, zverejnenou prostredníctvom komunálnej kalkulačky, ktorú sprístupňuje Rada pre rozpočtovú zodpovednosť. Po zostavení návrhu rozpočtu a po schválení štátneho rozpočtu na rok 2026 Rada pre rozpočtovú zodpovednosť zverejnila aktualizovanú prognózu pre mesto Hnúšťa v sume 2 796 493 EUR, ktorá je menej priaznivá – predstavuje pokles o 36 431 EUR oproti pôvodnému odhadu.</p> <p>Vzhľadom na aktualizovanú prognózu výnosu dane z príjmov fyzických osôb, ktorá predpokladá nižší príjem oproti rozpočtovanému, odporúčam mestu postupovať pri čerpaní bežných výdavkov obozretne a priebežne sledovať vývoj daňových príjmov. Po zverejnení definitívnej verzie Východiskových štatistických údajov pre obce a mestá na rok 2026 Ministerstvom financií Slovenskej republiky odporúčam upraviť rozpočet mesta v súlade s touto prognózou MFSR, aby bol zabezpečený súlad rozpočtu s aktuálnymi údajmi a finančná stabilita mesta Hnúšťa.</p> <p>Miestne dane a poplatok za komunálny odpad sú do rozpočtu zahrnuté vo sume predpokladaného predpisu týchto platieb na základe platných sadzieb na rok 2025 bez predpokladaného zvýšenia na rok 2026. Vzhľadom na nedoplatky za minulé rozpočtové obdobia tu vzniká riziko, že príjmy z miestnych daní a poplatku za komunálny odpad nebudú v plnej výške naplnené. Mesto nedoplatky priebežne vymáha, úhrada pohľadávok po lehote splatnosti bude príjmom bežného rozpočtového roka 2026.</p> <p>Oblasťou, na ktorú chcem poukázať, je rozpočtovanie výdavkov na odpadové hospodárstvo. V rozpočte mesta na rok 2025 bola na zabezpečenie vyrovnanosti bilancie medzi príjmami z poplatku za komunálne odpady a vývozem komunálneho odpadu zahrnutá suma 76 000 EUR prostredníctvom príjmových finančných operácií, ako nevyčerpané</p>

		<p>účelové prostriedky z predchádzajúceho obdobia (účelové nevyčerpané finančné prostriedky za skládku)</p> <p>K 30. 9. 2025 bolo z týchto prostriedkov čerpaných 9 815 EUR na úhradu výdavkov spojených s vývozom komunálneho odpadu. Predpoklad čerpania do konca rozpočtového roka predstavuje približne 40 000 EUR.</p> <p>V súvislosti s touto skutočnosťou bolo analýzou identifikované riziko, že v prípade, ak mesto nepristúpi k úprave (zvýšeniu) sadzby poplatku za komunálne odpady, bude v roku 2026 potrebné kryť časť výdavkov na odpadové hospodárstvo z vlastných rozpočtových prostriedkov, čo môže negatívne ovplyvniť hospodárenie mesta a obmedziť možnosti financovania iných bežných výdavkov.</p>
Nedaňové príjmy	488 100,00	<p>Položka nedaňové príjmy zahŕňa príjmy mesta z prenájmov, za služby, podnikateľská činnosť, poplatky zákonných zástupcov za školné v školských zariadeniach bez právnej subjektivity, rôzne správne poplatky. Táto položka je podľa môjho názoru narozpočtovaná v úmernej sume, ktorá bude dosiahnutá v čerpaní rozpočtu za rok 2026 (tj. podľa skutočného čerpania 2025)</p>
Granty a transfery	4 405 070,00	<p>Granty a transfery predstavujú účelové prostriedky. Zahŕňajú predovšetkým prenesené kompetencie pre školské zariadenia ZŠ a MŠ. Položka ďalej zahŕňa príjmy z grantov a transferov, ktoré sú účelovo určené na činnosti vyplývajúce z preneseného výkonu štátnej správy (napríklad Matrika, REGOB, terénna sociálna práca, životné prostredie, dotácie na stravu v školskej jedálni a podobne). Tieto prostriedky môžu byť použité iba v súlade s určeným účelom, nemôžu z nich byť hradené bežné výdavky mesta a splátky úverov. Konštatujem, že prepočtom bolo zistené, že k rozpočtovaným grantom v sume 4 405 070 EUR sú v rámci rozpočtu narozpočtované výdavky z týchto grantov v sume 4 405 070 EUR a celkový návrh rozpočtu v tejto oblasti neobsahuje „skrytý schodok“.</p>
Bežné príjmy RO	153 824,00	<p>Bežné príjmy rozpočtových organizácií predstavujú príjmy za "školné" v jednotlivých školských zariadeniach - materská škola, školský klub, základná umelecká škola, školská jedáleň (réžia). Tieto prostriedky sú v zmysle zákona č. 245/2008 Z. z. Školský zákon účelovo viazané a majú byť použité na prevádzku a na mzdy príslušných školských zariadení.</p>
KAPITÁLOVÉ PRÍJMY	213 000,00	
Z toho:		

Kapitálové príjmy – vlastné	10 000,00	<p>Tieto kapitálové príjmy by mali byť získané z predaja pozemkov.</p> <p>Podľa návrhu rozpočtu mali byť tieto príjmy určené na splátku za pozemky (Mariášovci). Na základe následného posúdenia návrhu rozpočtu na rok 2026 bude splátka za pozemky (Mariášovci) v rozpočte na rok 2026 krytá prostriedkami z rezervného a mestského fondu.</p> <p>Úhrada kapitálových výdavkov, ktoré sú narozpočtované z kapitálových príjmov z predaja pozemkov je podmienená tým, že tieto príjmy musia byť skutočne prijaté na účet mesta. Kapitálové výdavky z týchto kapitálových príjmov – z predaja pozemkov budú v schválenej verzii rozpočtu na rok 2026 určené na investície mesta.</p>
Kapitálové príjmy – granty a transfery	203 000,00	<p>Tieto príjmy (granty) sú určené na financovanie kapitálových výdavkov NFP MIRRI - kybernetická bezpečnosť v sume 203 000 EUR . Ku dňu spísania tohto stanoviska končil proces verejného obstarávania.</p> <p>Výdavky, ktoré sú z týchto príjmov rozpočtované v návrhu rozpočtu na rok 2026 môžu byť hradené až po prijatí týchto príjmov (203 000 EUR) na bankové účty mesta.</p> <p>K rozpočtovanému grantu je rovnako narozpočtovaná spoluúčasť v sume 18 000 EUR, ktorá by mala byť hradená z mestského fondu.</p>
PRÍJMOVÉ FINANČNÉ OPERÁCIE	406 436,00	
Zapojenie rezervného fondu („úspor mesta“) do rozpočtu 2026	406 436,00	<p>Zloženie sumy 406 436 EUR: Zapojenie rezervného fondu za účelom financovania splátok úverov, k tejto operácii bude potrebné schválenie mestským zastupiteľstvom v sume 92 860,00 EUR Zapojenie prostriedkov rezervného a mestského fondu za účelom financovania kapitálových výdavkov 313 576,00 EUR</p>

Tabuľka č. 4

Kapitálové výdavky a splátky úverov

Poznámka: Predbežný návrh financovania z fondov. Na realizáciu je potrebné schválenie mestského zastupiteľstva.

Rozbor kapitálových výdavkov podľa zdrojov financovania a rozbor splácania úverov v roku 2026					
Účel	Celková rozpočtovaná výška kapitálového výdavku	Financovanie z Rezervného fondu KZ 46	Financovanie z Mestského fondu - KZ 46	Financovanie z kapitálových príjmov rozpočtového roku 2026	Financovanie kapitálových výdavkov zo schváleného NFP - kybernetická bezpečnosť
Kybernetická bezpečnosť	221 000,00		18 000,00		203 000,00
Spláka za pozemky - záhrada Mariašiovcov	12 576,00	8 576,00	4 000,00		
Splátky investičných úverov (Petřival. vila + 3. etapa skládky)	82 860,00	82 860,00			
Splátky - úvery ŠFRB	10 000,00	10 000,00			
Ostatné kapitálové výdavky (kapitálové výdavky schválené mestským zastupiteľstvom, splátky NOVĚHO úveru)	293 000,00		283 000,00	10 000,00	
Suma spolu	619 436,00	101 436,00	305 000,00	10 000,00	203 000,00
Výdavky financované z peňažných fondov	x	406 436,00		x	x

Táto tabuľka predstavuje predbežný návrh financovania kapitálových výdavkov a splátok úverov z rezervného fondu a mestského fondu. Nie je súčasťou schváleného návrhu rozpočtu; na realizáciu týchto finančných operácií je potrebné prijať uznesenie mestského zastupiteľstva, ktoré stanoví zdroj prostriedkov, účel a výšku každej sumy. Tento výstup bol hlavnou kontrolorkou vypracovaný na základe návrhu rozpočtu na rok 2026, na základe konzultácií s ekonomickým úsekom a záverov vyplývajúcich z finančnej komisie.

Záver - odporúčania hlavnej kontrolórky v súvislosti s čerpaním rozpočtu na rok 2026

V stanovisku k návrhu rozpočtu mesta na rok 2025 som uviedla, že na základe analýzy čerpania rozpočtu v roku 2023 a v roku 2024 mesto použilo na úhradu splátok úverov prebytky minulých rokov (v roku 2023) v sume 109 474,98 EUR a refundáciu nenávratného finančného príspevku (v roku 2024) v sume 91 259,58 EUR.

Vzhľadom na to, že rovnaký postup bol uplatnený aj v rozpočtovom roku 2025, považujem za potrebné na túto skutočnosť opätovne upozorniť.

Podľa stanoviska MF SR „zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy ani iný právny predpis nezamedzuje rozhodovať obci vo vlastnej pôsobnosti o použití svojich prostriedkov z minulých rokov. Použitie prostriedkov peňažných fondov na splátky návratných zdrojov financovania podlieha rozhodnutiu obecného zastupiteľstva. Z dôvodu, že zákon č. 583/2004 Z.z. použitiu týchto prostriedkov aj na splátky návratných zdrojov financovania nezamedzuje, **môže príslušné zastupiteľstvo za súčasného dodržania uvedených regulačných mechanizmov rozhodnúť aj o ich použití na základe vlastného rozhodnutia t.j. aj na splátku úveru.**“

V stanovisku sa ďalej uvádza, že:

„Podľa Čl. 65 Ústavy Slovenskej republiky obec a vyšší územný celok sú právnické osoby, ktoré za podmienok ustanovených týmto zákonom **samostatne hospodária s vlastným majetkom a svojimi finančnými prostriedkami**. Samostatnosť pri hospodárení územnej samosprávy deklaruje aj zákon 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v ustanovení § 1, v zmysle ktorého je obec právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených týmto zákonom **samostatne hospodári s vlastným majetkom a vlastnými príjmami**. Podľa § 4 ods. 3 zákona 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy rozpočet obce a rozpočet vyššieho územného celku vyjadruje **samostatnosť hospodárenia** obce a vyššieho územného celku a v zmysle § 5 ods. 3 tretej vety tohto zákona **o použití vlastných príjmov rozpočtu obce rozhoduje obec samostatne.**“

Opakované využívanie prebytkov minulých rokov a refundácií nenávratných finančných príspevkov na úhradu splátok úverov je v zmysle zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy prípustné, avšak z hľadiska rozpočtového hospodárenia predstavuje rizikový prvok dlhodobej finančnej stability mesta. Ide o zdroje, ktoré majú spravidla jednorazový alebo mimoriadny charakter – nepredstavujú pre mesto pravidelný príjem, na ktorý by bolo možné v budúcnosti spoľahlivo nadväzovať.

Ak sú takéto prostriedky opakovane využívané na krytie dlhodobých záväzkov, akými sú splátky úverov, vzniká riziko, že v budúcich rokoch nebude možné zabezpečiť úhradu týchto splátok z bežných, stabilných príjmov mesta. Tento postup môže viesť obmedzeniu investičných aktivít alebo k zníženiu disponibilných prostriedkov na bežné výdavky mesta.

V návrhu rozpočtu mesta na rok 2026 sú splátky úverov kryté prostriedkami rezervného fondu. Z právneho hľadiska je tento spôsob financovania, v súlade so stanoviskom Ministerstva financií SR prípustný, avšak z pohľadu efektívneho hospodárenia predstavuje riziko pre dlhodobú rozpočtovú stabilitu. Mesto už piaty rok plánuje hradiť splátky úverov z úspor, čo poukazuje na skutočnosť, že mesto na úrovni bežného rozpočtu nedokáže narozpočtovať prebytok bežného rozpočtu, z ktorého by boli hradené splátky úverov.

Návrh rozpočtu na rok 2026 okrem splátok bankových úverov v sume 82 860 EUR zahŕňa aj splátky úverov zo ŠFRB, prijatých na financovanie vybudovania nájomných bytových domov. Splátky úverov ŠFRB vo výške 10 000 EUR by mali byť primárne kryté príjmami z nájomného, ktoré mesto získava od Mestského bytového podniku Hnúšťa, s.r.o. v sume cca 830 EUR mesačne.

Z pohľadu hospodárenia odporúčam, aby mesto rozlišovalo medzi mimoriadnymi (nepravidelnými) a stálymi (pravidelnými, trvalými) zdrojmi financovania a aby úvery krylo prednostne z pravidelných, trvalých príjmov rozpočtu.

Zároveň odporúčam mestskému zastupiteľstvu prijať osobitné uznesenie (podobne ako pre rozpočtový rok 2025) so znením:

„Mestské zastupiteľstvo schvaľuje použitie prostriedkov rezervného fondu v rozpočtovom roku 2026 na splátky úverov v sume 92 860 EUR s podmienkou, že splátky úverov ŠFRB budú prednostne hradené z bežných príjmov mesta za účelom odsledovania bilancie príjmov z nájomného v mestských nájomných bytoch a výdavkov (splátok istiny a úrokov).“

„Mestské zastupiteľstvo schvaľuje použitie prostriedkov mestského fondu v rozpočtovom roku 2026 na úhradu splátok istiny plánovaného investičného úveru vo výške 500 000 EUR, pričom ročná výška splátky istiny je stanovená na 50 000 EUR.“

Týmto odporúčaním chcem postupne naviesť mesto na efektívnejšie finančné riadenie s cieľom hradiť jednotlivé výdavky zo zdrojov, ktorými sú kryté. Žiadam týmto mesto o splnenie uznesenia o prednostom hradení splátok úverov ŠFRB z bežných príjmov mesta (uznesenie č. 31/443/2024 zo dňa 16.12.2024 v bode B písm. a). Je to požiadavka zadaná za účelom zabezpečenia efektívneho riadenia verejných zdrojov a tvorby vnútorného kontrolného systému mesta v zmysle zákona č. 357/2015 Z.z. o finančnej kontrole a audite v znení neskorších predpisov.

Zároveň odporúčam mestskému zastupiteľstvu prijať osobitné uznesenia o použití rezervného a mestského fondu v znení a určiť účel použitia prostriedkov peňažných fondov na rok 2026:

„Mestské zastupiteľstvo schvaľuje použitie rezervného a mestského fondu v rozpočtovom roku 2026 za účelom financovania splátky za pozemky (záhrada Mariášovci) v celkovej sume 12 576 EUR, z toho 8 576 EUR z rezervného fondu a 4 000 EUR z mestského fondu.“

„Mestské zastupiteľstvo schvaľuje použitie mestského fondu v rozpočtovom roku 2026 za účelom financovania investičných výdavkov v sume 305 000 EUR v členení určenom mestským zastupiteľstvom:

- Spoluúčasť na projekte Kybernetická bezpečnosť v sume 18 000 EUR
- Spoluúčasť na projekte Odpadové hospodárstvo v sume 45 000 EUR
- Úhrada splátok investičného úveru prijatého v roku 2026 a investičné výdavky podľa osobitného uznesenia mestského zastupiteľstva 238 000 EUR“

Tieto navrhnuté znenia uznesení sú príkladmi pre mestské zastupiteľstvo, pripravené tak, aby boli v súlade so zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Uznesenia zahŕňajú zatiaľ iba tie položky, ktoré vyplývajú zo zverejneného návrhu rozpočtu na rok 2026 a zo zasadnutia finančnej komisie.

Odporúčam ponechať podľa návrhu rozpočtu na rok 2026 zapojenie rezervného a mestského fondu v plnej výške, aby bolo mesto pri zostavovaní návrhu rozpočtu na rok 2027 schopné zostaviť tento návrh na úrovni výdavkov schváleného rozpočtu na rok 2026.

Odporúčanie k rozpočtovaniu príjmov z výnosu z dane z príjmov pre rok 2026:

Na základe analýzy návrhu rozpočtu mesta Hnúšťa na rok 2026 konštatujem, že výnos dane z príjmov je rozpočtovaný na rok 2026 v sume 2 832 924 EUR, rozpočtovaná suma zodpovedá prognóze Rady pre rozpočtovú zodpovednosť na rok 2026 pre mesto Hnúšťa, ktorá bola zverejnená v čase zostavovania rozpočtu. Následne bol však prijatý aj štátny rozpočet a Rada pre rozpočtovú zodpovednosť tieto údaje aktualizovala a MF SR zverejnilo predbežné východiskové štatistické údaje pre rok 2026, kde sú podielové dane pre mesto Hnúšťa na rok 2026 určené v sume 2 796 492 EUR, čo je suma o 36 432 EUR nižšia. V prípade, že bude Ministerstvom financií SR mestu Hnúšťa definitívne určený nižší výnos dane z príjmov FO, odporúčam prvým rozpočtovým opatrením rozpočet v novom roku upraviť na prognózu MFSR.

Návrh rozpočtu na rok 2026 a očakávané sankcie dlhovej brzdy v roku 2027

V súvislosti so skutočnosťou, že dňa 21. novembra 2025 uplynie 24 mesačná výnimka z uplatňovania najprísnejších sankcií podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, vrátane povinnosti schváliť na

nasledujúci rozpočtový rok iba rozpočet s medziročne nerastúcimi výdavkami, ako aj vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet vydalo Ministerstvo financií Stanovisko k príprave rozpočtu verejnej správy, rozpočtov miest, obcí a samosprávnych krajov na rok 2026 vo vzťahu k sankciám dlhovej brzdy, v ktorom uvádza:

*„S prihliadnutím na uvedené Ministerstvo financií Slovenskej republiky (MF SR) pripravuje rozpočet verejnej správy v platných zákonných podmienkach, pričom vzhľadom na očakávané obmedzenia ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti plánuje ukončenie rozpočtového procesu do 21. novembra 2025. MF SR predpokladá, že rovnako budú pri tvorbe svojich rozpočtov na rok 2026 postupovať - ako súčasť rozpočtu verejnej správy - aj subjekty územnej samosprávy, t. j. mestá, obce a vyššie územné celky. **Znamená to, že subjekty rozpočtu verejnej správy, vrátane miest, obcí a vyšších územných celkov, budú v roku 2026 hospodáriť bez uvedených sankcií dlhovej brzdy v prípade, ak svoje rozpočty schvália pred 22. novembrom 2025. Povinnosť schváliť na nasledujúci rok rozpočet bez nárastu výdavkov, resp. vyrovnaný alebo prebytkový rozpočet, sa tak bude vzťahovať až na rok 2027, ak tieto sankcie budú stále aktuálne. Toto stanovisko MF SR bolo komunikované so zástupcami samospráv priebežne už od marca 2025.**“*

V návrhu rozpočtu mesta Hnúšťa na rok 2026 sú zapojené všetky finančné prostriedky rezervného a mestského fondu. **Tento postup je zvolený aj z dôvodu predpokladaného uplatnenia sankcií dlhovej brzdy pri zostavovaní rozpočtu na rok 2027.**

Ak do obdobia zostavovania návrhu rozpočtu mesta na rok 2027 nedôjde k zmene ústavného zákona č. 493/2011 Z. z., budú obce povinné pri zostavovaní rozpočtu uplatniť sankcie dlhovej brzdy, čo znamená, že rozpočet bude musieť byť zostavený ako vyrovnaný alebo prebytkový, pričom výdavky nemôžu presiahnuť úroveň výdavkov predchádzajúceho roka (2026).

V návrhu rozpočtu na rok 2026 sú na príjmovej strane zapojené všetky dostupné zdroje financovania mesta, vrátane úspor, pričom na strane výdavkov sú rozpočtované výdavky v adekvátnej výške (rozpočet na rok 2026 je zostavený ako vyrovnaný). V prípade, že nedôjde k zmene ústavného zákona a začnú pre samosprávy platiť sankcie dlhovej brzdy, mesto pripraví návrh rozpočtu na rok 2027 na úrovni celkových výdavkov vykázaných v schválenom rozpočte na rok 2026. Toto je dôvod, prečo sú do návrhu rozpočtu na rok 2026 zapojené peňažné fondy mesta (rezervný a mestský) v plnej výške. Nakoľko bežné výdavky vo všeobecnosti chronologicky rastú, musí mať mesto vo schválenom rozpočte na rok 2026 rezervu, aby bolo schopné zostaviť rozpočet na rok 2027, ktorý bude na úrovni roka 2026.

Splátka za pozemky (Mariášovci) – financovanie

V návrhu rozpočtu mesta Hnúšťa na rok 2026 je navrhnutý kapitálový výdavok na splátku za pozemky – záhrada Mariášovci – v sume 10 000 EUR.

Uvedený kapitálový výdavok má na strane kapitálových príjmov zdroj v príjmoch z predaja pozemkov, čo znamená, že jeho realizácia je viazaná na skutočné získanie týchto príjmov.

Táto skutočnosť bolo prerokovaná aj na zasadnutí finančnej komisie (ako pripomienka) so záverom, že bude vykonaná zmena v návrhu rozpočtu na rok 2026 a zabezpečenie financovania celej splátky v sume 12 576 EUR bude navrhnuté financovať z rezervného fondu v sume 8 576 EUR a z mestského fondu v sume 4 000 EUR.

Podnikateľská činnosť mesta

Mesto Hnúšťa v návrhu rozpočtu na rok 2026 vykazuje príjmy z podnikateľskej činnosti, ktoré by v roku 2026 mali byť realizované prostredníctvom oddelenia technických služieb mesta Hnúšťa.

Na rok 2026 je plánované poskytovanie nasledovných služieb:

- kosenie a údržba verejných a súkromných plôch
- zimná údržba – vyhrňanie snehu v súkromných areáloch
- čistenie a údržba kanalizačných zariadení

Odporúčam vedúcej oddelenia technických služieb mesta Hnúšťa, aby prehodnotila kalkulácie nákladov na jednotlivé druhy činností a posúdila rozsah a obsah jednotlivých výkonov, ktoré sú do jednotlivých kalkulácií zahrnuté. Cieľom je zabezpečiť, aby výsledné ceny za poskytované služby reálne odrážali skutočné náklady mesta a prispievali k udržaniu podnikateľskej činnosti. Na základe tejto analýzy bude následne vypracovaný cenník služieb mesta Hnúšťa.

Nevyrovnaná bilancia - príjmy z poplatku za komunálny odpad vs výdavky na odpadové hospodárstvo financované z tohto poplatku

Ďalšou oblasťou, na ktorú chcem poukázať, je rozpočtovanie príjmov a výdavkov na odpadové hospodárstvo. Výdavky sú rozpočtované v adekvátnej výške a v súlade s výsledkom verejného obstarávania (program 6.1 – Komunálny odpad v sume 313 000 EUR). Z dôvodu pasívnej bilancie príjmov a výdavkov na odpadové hospodárstvo v rámci návrhu rozpočtu na rok 2026 bude potrebné navýšiť príjmy (poplatok za komunálny odpad a za drobný stavebný odpad)

Príjem z poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady	305 000 EUR
Výdavky:	
Podprogram 6.1 - Komunálny odpad – zber a odvoz	- 313 000 EUR
Prvok rozpočtu – 10.1.2 – uskladňovanie a zneškodňovanie komunálneho odpadu na vlastnej skládke	- 19 205 EUR
Prvok rozpočtu – 10.1.3 – Zber biologicky rozložiteľného odpadu	- 30 481 EUR
Bilancia (zákon o odpadoch, zákon o miestnych daniach a poplatkoch) – záporná výsledná bilancia	- 57 686 EUR

Vo výpočte nie sú zahrnuté výdavky na zberný dvor v sume 49 697 EUR a recyklovaný odpad v sume 39 000 EUR.

V rozpočte mesta na rok 2025 bola na zabezpečenie vyrovnanosti bilancie medzi príjmami z poplatku za komunálne odpady a výdavkami na vývoz komunálneho odpadu zahrnutá suma 76 000 EUR prostredníctvom príjmových finančných operácií, ako nevyčerpané účelové prostriedky z poplatku za uloženie odpadu z predchádzajúceho obdobia .

K 30. 9. 2025 bolo z týchto prostriedkov čerpaných 9 815 EUR na úhradu výdavkov spojených s vývozom komunálneho odpadu. Predpoklad čerpania do konca rozpočtového roka predstavuje približne 40 000 EUR.

V súvislosti s touto skutočnosťou bolo analýzou identifikované riziko, že v prípade, ak mesto nepristúpi k úprave (zvýšeniu) sadzby poplatku za komunálne odpady a drobný stavebný odpad, bude v roku 2026 potrebné kryť časť výdavkov na odpadové hospodárstvo z vlastných rozpočtových prostriedkov, čo môže negatívne ovplyvniť hospodárenie mesta a obmedziť možnosti financovania iných bežných výdavkov a splátok úverov.

Záver:

Hospodárenie mesta v roku 2025 si bude vyžadovať efektívne, účinné a účelné hospodárenie s verejnými financiami.

V Hnúšti dňa 5.11.2025

Ing. Miroslava Škorňová
hlavná kontrolórka

